

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTIDA OILA XAMKORLIGI

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15233002>

Muxamatova Gulmira Erkinjon qizi

Nizomiy nomidagi TDPU Maktabgacha ta'lim yo'nalishi 1-bosqich magistranti

Jumanova Fatima Uralovna

TDPU maktabgacha ta'lim bo'limi kafedra rahbari P.f.n professor

Annotatsiya

O'zbek: Ushbu maqola maktabgacha ta'lim tashkilotlarida oila hamkorligining ahamiyati, maqsadi, shakllari va samaradorligini o'rganadi. Oila va maktabgacha ta'lim tashkiloti o'rtasidagi hamkorlik bolaning har tomonlama rivojlanishi, ta'lim-tarbiya jarayonining sifatini oshirish va ota-onalarning pedagogik madaniyatini yuksaltirishdagi roli tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar

O'zbek: oila hamkorligi, maktabgacha ta'lim tashkiloti, bolaning rivojlanishi, ta'lim-tarbiya, ota-onalar, pedagoglar.

Аннотация: Данная статья исследует значение, цели, формы и эффективность сотрудничества семьи и дошкольных образовательных организаций. Анализируется роль сотрудничества между семьей и дошкольной образовательной организацией в всестороннем развитии ребенка, повышении качества образовательно-воспитательного процесса и совершенствовании педагогической культуры родителей.

Ключевые слова: сотрудничество семьи, дошкольная образовательная организация, развитие ребенка, образование и воспитание, родители, педагоги.

Abstract

This article explores the significance, goals, forms, and effectiveness of family cooperation in preschool educational organizations. The role of collaboration between the family and the preschool educational organization in the comprehensive development of the child, improving the quality of the educational process, and enhancing the pedagogical culture of parents is analyzed.

Keywords

family cooperation, preschool educational organization, child development, education and upbringing, parents, educators.

Maktabgacha ta'lim tashkilotida oila hamkorligi – bu bolaning shaxsiy rivojlanishiga yo'naltirilgan, ota-onalar va pedagoglar o'rtasidagi o'zaro ishonch, hurmat va birgalikdagi faoliyatga asoslangan muhim pedagogik jarayondir. Ushbu hamkorlikning asosiy maqsadi bolaning har tomonlama kamol topishini ta'minlash, uning qobiliyatlarini ochish, mustaqil fikrlash va ijodiy salohiyatini rivojlantirishdan iborat. Zamonaviy maktabgacha ta'lim tizimida oilaning bevosita ishtiroki bolaning ta'lim-tarbiya jarayonining ajralmas qismi sifatida qaraladi, chunki bolaning ilk yoshdagi tajribasi uning kelajakdagi muvaffaqiyatlari uchun mustahkam poydevor yaratadi. Oila va maktabgacha ta'lim tashkilotining birgalikdagi sa'y-harakatlari bolaning nafaqat bilim olishiga, balki uning ijtimoiy, emotsional va axloqiy jihatdan yetuk shaxs bo'lib shakllanishiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Shu bois, maktabgacha ta'lim tashkilotlarida oila hamkorligini yo'lga qo'yish va uni doimiy ravishda rivojlantirish dolzarb ahamiyatga ega.

Maktabgacha ta'lim tashkilotida oila hamkorligi bolaning har tomonlama rivojlanishi uchun juda muhim ahamiyatga ega. Bu hamkorlik bolaning ta'lim-tarbiya jarayonida ota-onalar va pedagoglarning birgalikdagi faoliyatini nazarda tutadi.

Oila hamkorligining maqsadi:

- Bolaning shaxsini har tomonlama rivojlantirish (jismoniy, aqliy, ijtimoiy, emotsional, nutqiy).
- Ta'lim-tarbiya jarayonining samaradorligini oshirish.
- Ota-onalarning pedagogik madaniyatini oshirish, bolani tarbiyalash bo'yicha bilim va ko'nikmalarini boyitish.
- Maktabgacha ta'lim tashkiloti va oila o'rtasida ishonchli va o'zaro hurmatga asoslangan munosabatlarni o'rnatish.
- Bolaning maktabga muvaffaqiyatli tayyorlanishini ta'minlash.

Oila hamkorligining shakllari:

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida oila bilan hamkorlikning turli xil shakllari mavjud:

- Yakkama-yakka ishlash:
- Ota-onalar bilan individual suhbatlar va maslahatlar.
- Uyga tashriflar (zarurat tug'ilganda).
- Bolaning rivojlanishi bo'yicha individual dasturlar tuzish va amalga oshirishda ishtirok etish.
- Jamoaviy ishlash:
- Ota-onalar yig'ilishlari.
- Pedagogik leksiyalar va seminarlar.

-Ochiq eshiklar kunlari.

-Birgalikdagi tadbirlar (bayramlar, sport musobaqalari, ko'rgazmalar, sayrlar va h.k.).

-Ota-onalar uchun to'garaklar va klublar tashkil etish.

-Ota-onalar qo'mitalarini tuzish va ularning faoliyatini qo'llab-quvvatlash.

-Pedagogik targ'ibot:

-Ota-onalar burchaklari va ko'rgazmalar tashkil etish.

-Bukletlar, eslatmalar, tavsiyanomalar tarqatish.

-Veb-sayt va ijtimoiy tarmoqlar orqali axborot berish.

-Maktabga tayyorgarlik jarayonida hamkorlik:

-Maktab bilan aloqalarni o'rnatish va mustahkamlash.

-Bolalarni maktab hayoti bilan tanishtirish.

-Ota-onalarga maktabga tayyorgarlik bo'yicha maslahatlar berish.

Oila hamkorligining samaradorligi:

Oila va maktabgacha ta'lim tashkiloti o'rtasidagi samarali hamkorlik quyidagi natijalarga olib keladi:

-Bolaning ta'lim olishga bo'lgan qiziqishi ortadi.

-Bolaning o'zlashtirish darajasi yaxshilanadi.

-Bolada ijobiy xulq-atvor shakllanadi.

-Ota-onalar bolaning ta'lim-tarbiya jarayonida faol ishtirok etadilar.

-Maktabgacha ta'lim tashkilotining obro'si oshadi.

Maktabgacha ta'lim tashkiloti pedagoglari ota-onalar bilan doimiy aloqada bo'lishlari, ularning fikrlarini inobatga olishlari va hamkorlikning turli shakllarini faol qo'llashlari lozim. Bu bolaning barkamol shaxs bo'lib voyaga yetishida muhim omil hisoblanadi.

Xulosa qilib aytganda, maktabgacha ta'lim tashkilotida oila hamkorligi bolaning har tomonlama rivojlanishi uchun hayotiy zaruratdir. Bu hamkorlik nafaqat bolaning ta'lim-tarbiya jarayonining sifatini oshiradi, balki ota-onalarning pedagogik kompetentligini rivojlantiradi, ular o'rtasida ishonchli va o'zaro hurmatga asoslangan munosabatlarni shakllantiradi.

Oila va maktabgacha ta'lim tashkilotining birgalikdagi sa'y-harakatlari bolaning maktabga muvaffaqiyatli tayyorlanishiga, uning ijtimoiy moslashuvchanligiga, mustaqil fikrlash qobiliyatining rivojlanishiga va umuman olganda, barkamol shaxs bo'lib yetishishiga zamin yaratadi.

Shu sababli, maktabgacha ta'lim tashkilotlari pedagoglari oilalar bilan samarali hamkorlikni yo'lga qo'yish, hamkorlikning turli shakllarini faol qo'llash va ota-onalarni ta'lim-tarbiya jarayoniga jalb qilish orqali bolalarning porloq kelajagini ta'minlashga o'z hissalarini qo'shishlari lozim. O'z navbatida, ota-onalar ham

maktabgacha ta'lim tashkiloti bilan hamkorlikka ochiq bo'lishlari, pedagoglarning tavsiyalariga quloq tutishlari va farzandlarining rivojlanishi uchun zarur shart-sharoitlarni yaratishga intilishlari muhimdir.

Maktabgacha ta'lim tashkilotida oila hamkorligi – bu shunchaki ota-onalar yig'ilishi yoki birgalikdagi tadbirlardan iborat emas, balki bolaning shaxsiy kamoloti yo'lida maktabgacha ta'lim muassasasi pedagoglari va ota-onalarning tizimli, maqsadli va o'zaro manfaatli hamkorligidir. Bu hamkorlik bolaning ta'lim-tarbiya jarayonida yagona pedagogik yondashuvni ta'minlash, uning qiziqishlari, ehtiyojlari va individual xususiyatlarini chuqur anglash orqali har tomonlama rivojlanishiga ko'maklashishga qaratilgan.

Kengroq ma'noda xulosa qiladigan bo'lsak:

Oila hamkorligi maktabgacha ta'lim tashkiloti faoliyatining ajralmas va strategik muhim yo'nalishi hisoblanadi. U quyidagi jihatlarni o'z ichiga oladi:

-Bolaning manfaatlarini ustuvor qo'yish: Hamkorlikning asosiy maqsadi bolaning farovonligi, uning sog'lom o'sishi, intellektual rivojlanishi, ijtimoiy-emotsional yetukligi va maktabga muvaffaqiyatli tayyorgarligini ta'minlashdir. Ota-onalar va pedagoglar bolaning rivojlanish dinamikasini birgalikda kuzatib boradilar, yuzaga kelayotgan muammolarni muhokama qiladilar va ularni hal qilish bo'yicha kelishilgan strategiyalarni ishlab chiqadilar.

-O'zaro hurmat va ishonchga asoslangan munosabatlar: Samarali hamkorlik uchun ota-onalar pedagoglarning kasbiy kompetentligini hurmat qilishlari, pedagoglar esa ota-onalarning bolani tarbiyalashdagi tajribasi va mas'uliyatini e'tirof etishlari zarur. Ochiq muloqot, konstruktiv fikr almashinuvi va o'zaro qo'llab-quvvatlash muhiti yaratiladi.

-Ta'lim-tarbiya jarayonida faol ishtirok: Ota-onalar nafaqat kuzatuvchi, balki ta'lim-tarbiya jarayonining to'laqonli ishtirokchilariga aylanadilar. Ular turli tadbirlarda qatnashadilar, o'z g'oyalari va takliflari bilan bo'lishadilar, bolalar bilan uyda olib boriladigan mashg'ulotlarda faol ishtirok etadilar va pedagoglar bilan hamkorlikda individual rivojlanish dasturlarini amalga oshiradilar.

-Pedagogik madaniyatni oshirish: Hamkorlik jarayonida ota-onalar bolani tarbiyalash va uning rivojlanish qonuniyatlari haqida bilim va ko'nikmalarga ega bo'ladilar. Pedagoglar tomonidan o'tkaziladigan seminar-treninglar, maslahatlar va ochiq darslar ota-onalarning pedagogik savodxonligini oshirishga xizmat qiladi.

-Maktabgacha ta'lim tashkilotining ijobiy imidjini yaratish: Oila bilan samarali hamkorlik maktabgacha ta'lim tashkilotining jamoatchilik o'rtasidagi obro'sini oshiradi, ota-onalarning muassasaga bo'lgan ishonchini mustahkamlaydi va yangi ota-onalarni jalb qilishga yordam beradi.

Oila hamkorligining muvaffaqiyati maktabgacha ta'lim tashkiloti rahbariyati va pedagoglarining tashabbuskorligi, ota-onalar bilan ochiq va do'stona munosabat o'rnatish qobiliyati, hamkorlikning turli shakllarini joriy etish va ularning samaradorligini tahlil qilishga bog'liq.

Yakuniy xulosa shuki, maktabgacha ta'lim tashkilotida oila hamkorligi bolaning barkamol shaxs bo'lib voyaga yetishining muhim kafolatidir. Bu ikki muhim ijtimoiy institutning birgalikdagi sa'y-harakatlari bolaning bugungi kuni va kelajagi uchun mustahkam poydevor yaratadi. Shuning uchun ham bu yo'nalishdagi ishlar doimiy e'tiborda bo'lishi va takomillashtirilib borilishi zarur.

Oila va maktabgacha ta'lim tashkilotining uzviy hamkorligi – bu bolaning farovonligi va kelajagi uchun qo'shilgan muhim sarmoyadir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Yo'ldoshev, J. G'. & Hasanov, S. A. (2019). Maktabgacha ta'lim pedagogikasi. Toshkent: Fan.
2. Mahkamova, G. T. (2015). Maktabgacha ta'limda innovatsion texnologiyalar. Toshkent: Nizomiy nomidagi TDPU.
3. O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta'lim vazirligi. (2018). Ilk qadam davlat o'quv dasturi. Toshkent.
4. Sharipova, D. A. (2017). Oila va maktabgacha ta'lim muassasasi hamkorligi. Toshkent: TDPU nashriyoti.
5. Xalq ta'limi vazirligi. (Turli yillar). Maktabgacha ta'lim to'g'risidagi nizomlar va yo'riqnomalar.